

Melindan laatu ja käytännöt -työpajat asiantuntijoille 5.2. ja 10.2.2015

Tapahtuman esittely

Kirjastojen aloitteesta Kansalliskirjasto järjestää keväällä 2015 Melinda-työpajoja. Ensimmäisenä pidetään Melinda-kirjastojen johtajille tarkoitettu [Melindan strategiset linjaukset](#) -työpaja 21.1.2015, josta on jo lähtenyt erillinen kutsu asianomaisille.

Toisessa vaiheessa järjestetään Melinda-kirjastojen asiantuntijoille tarkoitettua Melindan laatu ja käytännöt -työpajaa 5.2.2015 ja 10.2.2015. Työpajat ovat samansisältöisiä. Työpajat järjestetään Kansalliskirjaston tiloissa Helsingissä ja ne kestävät puoli päivää. Työpajoissa pyritään vuorovaikutteiseen työskentelyyn, joten etäosallistuminen ei ole mahdollista.

Melinda-kirjastoja on jo yli 40. Verkoston laajentuessa tiedontuottajien välinen yhteistyö, yhteiset pelisäännöt ja kuvailukäytännöt, e-aineistoihin liittyvät asiat sekä tietokannan laatu ovat nousseet erityisesti esiin. Työpajoissa pohditaan Melindan nykytilaa ja suunnitelmia sekä etsitään ratkaisuja ja toimintamalleja keskeisiin kysymyksiin.

Työpajojen sisältö rakentuu eri teemojen ympärille. Teemoja pohditaan ja pureskellaan yhteisissä keskusteluissa ja ryhmitöissä. Teemoja fasilitoivat Kansalliskirjaston Melinda-asiantuntijat.

Tervetuloa ja aloitus

Työpajan agenda ja tavoitteet. Melindan strategiset linjaukset –työpajan satoa.

Alustus: Minna Olkinuora-Tauru ([kalvot](#))

Teema 1: Laajeneminen

Missä mennään - mitä tulossa?

Alustus: Minna Olkinuora-Tauru ([kalvot](#))

Teema 2: Haasteet

Maailma ympärillä muuttuu. E-aineistojen tilanne ja kuvailukäytännöt

Alustus: Tarja Mäkinen ([kalvot](#))

Teeman yhteydessä keskusteltiin (5.2. pajassa) suunnitelmista kirjastojärjestelmien uudistamiseksi. Keskustelussa todettiin, että mitään konkreettisia suunnitelmia Voyagerin seuraajan valitsemiseksi UKJ-hankkeen päättymisen jälkeen ei vielä ole. Nyt ollaan odottavalla kannalla ja seurataan kehitystä maailmalla. Järjestelmien uusimista hankaloittaa myös käynnissä oleva monitahoinen kuvailun muutos, esimerkiksi MARC-formaatin seuraajasta ei ole vielä varmaa tietoa. Mikään nykyinen järjestelmä ei ymmärrettävästi tue vielä kehitteillä olevaa BIBFRAME-formaattia. Ennen formaattiuudistusta siirryttäneen käyttämään RDA-kuvailusääntöjä - joiden täysimääräinen soveltaminen taas edellyttäisi MARC-formaattia kehittyneempää tietomallia.

Teema 3: Fennica

Kansallisbibliografian näkökulma Melindassa.

Alustus: Kiti Vilkki-Eriksson ([kalvot](#))

Teema 4: Kuvailutyö

Käytännön esimerkkejä haastavista tapauksista

Alustus: Ulla Ikäheimo ([kalvot](#), sis. myös teema 5)

Teema 5: Laatu

Automaattisten korjausten tilanne. Mikä on Melindan riittävä laatu? "Talonmiehen" tontti?

Alustus: Ulla Ikäheimo

Keskustelussa esitettiin jokunen huomio ja kysymys:

- Melindan tuplatietueiden yhdistelyyn käytettävän [Merge-ohjelman](#) termejä toivottiin selkiytettävän, jotta olisi helpompi hahmottaa, kumpi tietue jää yhdistettäessä jäljelle ja kumpi poistuu.
- Eräs Melindaan tehtävissä korjausajoissa tehtävä massamuutos on asiasanojen koneellinen lajittelu järjestykseen. Ajoissa asetettava järjestys on seuraava:
 - Ensin suomalaiset asiasanastot, eli 650-kentät, joissa kakkosindikaattorina 7: Ysa, Allärs, Musa, Cilla.
 - Tämän jälkeen asiasanaston mukaisessa aakkosjärjestyksessä muut
 - Lopuksi Kongressin kirjaston asiasanat (650#0)
- Viittaaminen toisessa ilmiössä julkaistuun versioon herätti keskustelua. Sovellusohjeen mukaan 530-kenttään tulee merkitä huomautus saatavuudesta toisessa ilmiössä, linkkikenttää 776 taas tulee toisessa ilmiössä ilmestyneen version tunnus (ISBN) tai osoite. Onko tämä tarkoituksenmukaista vai turhaa redundanssia? 530-kentän sisältämä informaatio on käytännössä osajoukko 776-kentän kirjauksesta. Kaikissa kirjastoissa 530-kenttää ei ole käytetty. KUMEA keskustelee vielä asiasta.

Laatuteeman yhteydessä tehtiin ryhmätöitä, joissa tutkittiin Melindasta löytyviä eri tavoin virheellisiä tietueita, tunnistettiin näiden ongelmia ja arvioitiin syitä niiden syntymiseen. Esimerkkietueista tunnistettiin seuraavia virheitä:

- Kuvailussa käytetty RDA-kenttiä - tämä on väärin, sillä RDA-kuvailusääntöjä ei vielä ole otettu käyttöön.
- Liittyvien kirjastojen aineistoajoissa (loadit) syntyneitä virheitä, esimerkiksi eri tietueista tulleet sarjakentät (490, 830) kasaantuneet yhdistyvään tietueeseen hieman eri muodoissa.
 - Sarjakirjausten tekemiseen ja korjaamiseen (yhtenäistetty nimeke eli 830-kenttä) on Alephiin tulossa apuväline, jolla oikean muodon voi tarkistaa / kopioida sarjan tietueesta. Tästä tiedotetaan voy-cat-listalla ja Metiva-wikissä kun se on otettavissa käyttöön.
 - 490-kentän toistumien korjaaminen on työläämpää, sillä julkaisun tulisi olla käsillä oikean muodon tarkistamiseksi.
- Auktorisoimattomia nimimuotoja ja fraaseja, jotka eivät ole metatietosanaston mukaisia.
- Väitöskirjasarjan nimi kirjoitettuna kokonaan isoilla kirjaimilla 490-kentässä. Fennica korjaa tällaiset muodot oikeinkirjoitussääntöjen mukaisiksi, jatkossa tämä voidaan ottaa yleiseksi käytännöksi myös muualla.

